

Inkludera svenskt teckenspråk i kommunens minoritetsarbete

Svenskt teckenspråk har en särställning i Sverige som ett fullvärdigt språk och en viktig del av språklig och kulturell mångfald. Samtidigt omfattas teckenspråkiga inte formellt av de nationella minoriteterna eller minoritetsspråken, vilket riskerar att skapa en otydlighet i hur gruppens behov hanteras i offentlig verksamhet.

Den svenska minoritetspolitiken omfattar idag de nationella minoriteterna och deras språk, men kommuner kan i sitt utvecklingsarbete även beakta andra språkliga och kulturella grupper med liknande behov av tillgänglighet och delaktighet.

I flera kommuner har man därför valt att bredda perspektivet i det minoritetspolitiska arbetet. Ett exempel är Örebro, där kommunen har beslutat att inkludera teckenspråkiga och svenskt teckenspråk i arbetet med nationella minoriteter och minoritetsspråk. Motiveringen är att även om gruppen inte formellt omfattas av minoritetslagstiftningen så delar den flera centrala kännetecken som är relevanta i minoritetspolitiken, såsom språklig gemenskap, kulturell identitet och behov av särskilda insatser för delaktighet och tillgänglighet.

Även i andra kommuner har arbetet utvecklats för att stärka svenskt teckenspråks ställning. Skellefteå kommun har på olika sätt arbetat för att synliggöra och stärka svenskt teckenspråk inom kommunens verksamheter. Samtidigt har Sveriges Dövas Riksförbund lyft behovet av en nationell handlingsplan för dövas rättigheter och svenskt teckenspråk, med särskilt fokus på utbildning, arbetsliv och samhällsservice.

Umeå kommun har därför goda möjligheter att vara en föregångare i arbetet för ökad språklig tillgänglighet och delaktighet. För Umeå kommun innebär en sådan inkludering ett förtydligande av ansvar och en möjlighet att utveckla mer likvärdig service, bättre tillgänglighet och ökad delaktighet för döva och teckenspråkiga invånare. När språklig tillgänglighet saknas begränsas inte bara möjligheten att ta del av information och kommunikation, utan även förutsättningarna för arbete, boende och fungerande daglig verksamhet. Detta gäller särskilt för döva och hörselskadade personer med intellektuell funktionsnedsättning, som ofta är beroende av att kommunikation sker på ett språk de fullt ut behärskar. Umeå kommun behöver därför stärka arbetet för jämlika levnadsvillkor och ökad självständighet för teckenspråkiga invånare.

Liberalerna föreslår därför att kommunfullmäktige i Umeå beslutar:

1. Att svenskt teckenspråk inkluderas i Umeå kommuns arbete gällande nationella minoriteter och minoritetsspråk.
2. Att kommunen tydliggör att svenskt teckenspråk ska beaktas i relevanta delar av kommunens service, information och kommunikation inom ramen för minoritetspolitiken.

3. Att en översyn genomförs av hur tillgången till information och dialog på svenskt teckenspråk kan stärkas, särskilt inom skola, socialtjänst och omsorg.
4. Att kommunen säkerställer att kompetens om svenskt teckenspråk och tillgänglig kommunikation ingår i relevanta delar av det kommunala utvecklingsarbetet kring minoriteter.
5. Att kommunen i sitt arbete med tillgänglig kommunikation utgår från individens språkliga behov och säkerställer att svenskt teckenspråk erbjuds när detta är personens förstahandsspråk och inte ersätts av andra kommunikationsstöd såsom TSS eller TAKK.

Umeå den 25 juni 2026

Hanna Lundin Jernberg (L)